

PRIOPĆENJE

Svim medijima

Nedavno je objavljena vijest o obnovi treće džamije u zapadnom dijelu Mostar. Radi se o džamiji Ali-bega Lafe na Pijesku u naselju Zahum. Ova je džamija sagrađena prije 1631. godine. Njezin osnivač, stoji u vijesti koju je objavio *Dnevni list*, pripada obitelji Bakamovića. Ova je džamija uvrštena *na listu spomenika pod zaštitom države*. Spada u kategoriju najvrjednijeg graditeljskog nasljeđa iz osmanskog razdoblja. Toliko iz objavljene vijesti na stranici *Dnevnog lista*. [1]

Prema povijesnim zapisima, spomenuta džamija sagrađena na temeljima franjevačkoga sakralnog zdanja - samostana i crkve sv. Ante što su franjevci sagradili oko 1390. godine. To znači samostansko zdanje je starije za oko 240 godina?! Konkretno obnova oronuloga franjevačkoga samostan u Zahumu spominje se u povijesnim dokumentima iz Dubrovačkog arhiva iz 1426. godine. Nadalje, uz crkvu i samostan sv. Ante postojalo je još šest crkava. Ostale crkve su: sv. Ivana – u današnjoj Sutorini, sv. Stjepana i sv. Luke s lijeve strane Neretve, a s desne strane su postojale crkve: sv. Ane u Podhumu, sv. Ruže Viterbijske u Iličima i Gospe Snježne na Smrčenjacima. To znači da je na području današnjeg Mostara prije turske okupacije živjelo brojno katoličko pučanstvo, koje je sagradilo sedam crkava za svoje potrebe. I nitko se kroz minulih šest stotina godina nije pobrinuo da bi starija zdanja stavio na listu spomenika pod zaštitom države.

Franjevački samostan u Zahumu kao i onaj na Bišću, Turci su nakon okupacije ovih područja s ostalih šest katoličkih crkava porušili i, da bi franjevcima izbili iz glave obnovu njihove crkve i samostana, te njihovo daljnje djelovanje u Mostaru i na širem području, na temeljima bivšega samostanskoga zdanja sagradili džamiju. I ne samo da su Turci porušili katolička zdanja u Mostaru nego i na ostalom oklupiranom području Hercegovine. Rušitelji kršćanske civilizacije porušili su na području Hercegovine svih 13 samostana i preko 155 crkava sa svim dragocjenostima, arhive s dokumentima, knjižnice s rukopisima i ostalim povijesnim spomenicima. Na dalje, da se dobije bolji uvid u rušenje kršćanske civilizacije ne smije se zaboraviti da su Turci u Bosni Hercegovini porušili još 4 samostana sestara klarisa, preko 50 franjevačkih samostana i preko 450 crkvana sa svim sakralno-kulturnim blagom. To su bila reprezentativna zdanja sa svim oznakama ondašnjega graditeljstva. Kako je to izgledalo pomažu nam franjevačka I crkvena sakralna zdanja koje se susreću na području Dubrovnika i njegove okolice. Od rušenja je prošlo više stoljeća I, žalosno je, da još nitko za taj sakralni kulturocid nije odgovarao, niti se ispričao katoličkom i hrvatskom pučanstvu! [2]

U ime *Hrvatskog kulturnog društva Napredak Mostar* koje, uz ostalo, skrbi i o zaštiti hrvatskih i katoličkih kulturnih spomenika, tražim da se prije bilo kakvih radova na lokalitetu Pijesak izvrše arheološka iskapanja, te se ustanove temelji porušenoga franjevačkoga samostana, a potom da se pomogne obnoviti starije crkveno zdanje nad kojim

je sagrađena mlađa džamija.

U ime *Hrvatskog kulturnog društva Napredak* koje uz ostalo brine i za hrvatsku i katoličku baštinu, pitam tko nam je u Bosni i Hercegovini učinio da su katolička zdanja postala arhiv pod zemljom, koji nam još uvijek nije dopušteno obnoviti. U našoj akciji mogu nam i drugi pomoći. Primjerice, neka nam odgovore potomci onih koji su naslijedili predaju o spomenutom kulturocidu s točnim podacima tko i kada je to počinio. Stoga poručujem nadležnim ustanovama u gradovima, županijama i Federaciji da nam pomognu obnoviti starija zdanja nad kojima su sagrađene mlađe džamije!

Pretvaranje crkve u sjevernom logoru u Mostaru nakon Obrambenog rata u džamiju suvremeni je primjer da se i danas crkve pretvaraju u džamije a na što se nitko od međunarodnih dužnosnika i ne osvrće. Bojim se kako međunarodna zajednica u Mostaru od Hrvata katolika želi naplatiti neke azijske dugove. A što se radi na Cipru nije daleka prošlost. Tamo je i katedrala pretvorena u džamiju, a kršćanske svetinje se nezaustavivo uništavaju na razne načine.

Predlažem da se ne gradi džamija na crkvi jer to je "kamen mali velike smutnje" jer se u ovom kraju mnogo toga rješava na račun Katoličke crkve nego, ako se želi da na ovim stranama bude mira onda neka se reizgradi džamija pokraj crkve a ne na crkvi jer bi to bilo verificiranje povijesnih zločina.

Ovaj naš prosvjed upućujemo javnosti, a proslijedit ćemo ga *Ujedinjenim narodima* i *Sudu za ljudska prava u Strassbourgu* te očekujemo njihovo skoro očitovanje.

Predsjednik HKD Napredak Mostar
prof. dr. fra Andrija Nikić

[1] *Obnova treće džamije u zapadnom dijelu* (Mostara), **Dnevni list**, 28. rujna 2008. str. 13.

[2] Usp. Andrija Zirdum i Andrija Nikić, **Kratka povijest Bosne i Hercegovini do 1918. godine.**
